ATELIER
PAUL RINK

VEILING 30 OCTOBER 1906

CATALOGUS

CATALOGUS

VAN HET

ATELIER-RINK

BEVATTENDE 55 SCHILDERIJEN
EN 130 AQUARELLEN

DOOR

WIJLEN DEN SCHILDER

PAUL PHILIP RINK

(VECHEL 1862 — AMSTERDAM 1903)

DE VEILING ZAL PLAATS HEBBEN TE AMSTERDAM
DEN 30STEN OCTOBER 1906
DES NAMIDDAGS TE 2½ UUR EN DES AVONDS TE 7 UUR
IN DE VEILINGZAAL DOELENSTRAAT 16—18

ONDER DIRECTIE VAN

FREDERIK MULLER & Co.

DOELENSTRAAT 10, 16, 18, AMSTERDAM

VEILINGVOORWAARDEN:

De verkooping geschiedt à contant met 10 pCt. opgeld.

Na toeslag is het verkochte voor rekening en risico der koopers, zonder eenige aktie of refaktie en zonder eenige aansprakelijkheid van den verkooper.

ORDE VAN VERKOOP:

Dinsdag 30 October, des namiddags te 2½ uur

SCHILDERIJEN . . . . No. 1—55.

Dinsdag 30 October, des avonds te 7 uur

AQUARELLEN . . . . No. 56—185.

KIJKDAGEN:

PARTICULIER		PUBLIEK
Vrijdag	26 October.	Maandag 29 October.
Zaterdag	27 „	
Zondag	28 „	

PAUL RINK.*)

Als men van uit Den Haag drie provincies heeft doorgespoord tot in het meest noordwestelijke hoekje van Gelderland, is men te Hattem, een van die pittoreske oude stedekes, meer platteland dan stad, die langs lijnen van geleidelijkheid hun bestaan voortzetten ver, zeer ver van het rumoer daar buiten, en die eerst aan de buitenwereld ontdekt worden, wanneer een toren, poort of walmuur voor slopen moet worden behoed, of bijaldien een artist er heen trekt om de intieme schoonheden en eigenaardigheden van land en volk te bestudeeren. Wel leert men in de boeken van aardrijkskunde, dat Hattem gunstig gelegen is aan den IJsel en aan 't spoor, maar in werkelijkheid blijkt dat slechts in zoover waar, dat men van uit het station Hattem het stadje vreedzaam kan zien liggen, leunende tegen het hoog geboomte van de aloude heerlijkheid Moolecate, oudtijds Meulekaten, en dat men voorbij varende langs de rivier, in de verte een dijk bespeurt, waarboven de oude toren meer zwaarmoedig dan statig zijn spits verheft. Alleen bij zeer hooge waterstanden stroomt het IJselwater over de breede uiterwaarden of oude stadsweide, Homoet genaamd, door Vorstin Eleonore aan de Hattemers geschonken, en bemerken de bewoners dat zij werkelijk een rivier in hun nabijheid hebben. Intusschen, hoe afgezonderd ook, zijn de Hattemers volstrekt niet afkeerig van aanraking met de buitenwereld. In tegenstelling met de Zaankanters, die nog in den zeer modernen tijd, uit vreeze voor gemeenschap met het ruwe matrozenvolk, een kanaal voor handel en nijverheid afwezen, hebben die van Hattem een kanaal gegraven dat

---

*) Overgedrukt uit Elsevier's geïllustreerd maandschrift, Februari 1901.

het stedeke met Zwol verbindt. Zonder dat ware Hattem gemoedelijk ingedommeld als de schoone slaapster in 't bosch.

Schoon is dat plekje Geldersche uithoek in buitengewone mate. Pittoresk gelegen langs de bosschen der heerlijkheid Moolecate, waar sedert eeuwenheugenis het edele geslacht der van Heeckerens zijn vaste burcht heeft, bezit Hattem een van de fraaiste kerken uit den romaanschen tijd, door de zorgen van De Stuers en van zijn kunstzinnigen vriend den archivaris Hoefer voor ondergang bewaard; herinnert er een fraai brokstuk van den vroegeren walmuur, waarbinnen genoemde heer Hoefer zijn nestje heeft gebouwd, aan Hattem's middeleeuwsche glorie; doet het in natuurschoon niet onder voor de gezegendste plekjes van ons vaderland; ziet men er weiland en bosch, akker en boomgaard; gaat het oog er te gast aan de meest schilderachtige buurtjes en doorkijkjes, en leeft men er te midden eener bevolking, die zoo innig met de streek is samengegroeid, dat men zich de plaats niet zonder de Hattemers en deze niet zonder hun eigenaardig landelijke omgeving kan denken.

In de paar uren van een tamelijk guren November-Zondag, die ik te Hattem doorbracht, zou ik uit persoonlijke waarneming die indrukken van het plaatsje bezwaarlijk in mij hebben kunnen opnemen. Ik heb ze te danken aan de gesprekken met mijn vriend Paul Rink en zijn beminnelijke gade, mevrouw Corry Rink geb. Boellaard, wier gast ik dien dag was in hun vriendelijke woning aan de Groote of Kerkstraat, en nog veel meer aan mijn bezoek aan Rink's atelier, dat hij niet in zijn woning heeft, maar een paar honderd schreden verder aan den IJseldijk, met een prachtig uitzicht over de uiterwaarden en vlak langs het Kanaal, waar de schipperij hem al menig pittoresk geval in het penseel heeft gegeven. In de woning van Rink, die hij nu een paar jaar geleden met zijn jonge vrouw betrok, zou men zich eer in Den Haag of in Amsterdam denken. Hij is daar omringd van al dat vriendelijke, gezellige comfort, dat slechts een fijn beschaafde, voor harmonie van lijnen en kleuren ontvankelijke vrouw om zich weet te verzamelen. Hier een mooie antieke kast met oud-Delftsch, daar een sierlijke vaas of een oude pendule, ginds weer een intiem hoekje zooals alleen de vrouwehand het kan sieren met smaakvolle snuisterijen, en langs de wanden geen eigen werk te pronk hangende, maar de knapste dingen uit de ateliers van kunstvrienden of reproducties naar meesterwerken der antieken. Zoo leven daar in die stille

landelijke omgeving de heer en mevrouw Rink in een allergezelligst home, alleen voor hun wederzijdsch geluk en als vlijtige dienaren van de kunst. Zoo rustig met mijn gastheer keuvelende, dreigde hij mij gedurig van de wijs te brengen, daar ik mij hem in dit vriendelijk verblijf veeleer voorstelde als een min of meer geposeerd beschermer van de kunst, die over allerlei dingen sprak en bij voorkeur over het mooie in het werk van anderen, doch over zich zelf maar niet aan 't praten was te krijgen. Het geval begon zelfs lastig te worden, daar ik toch gekomen was om over Rink zelf 't een en ander te vernemen. Maar het liep ten slotte toch best af. Zijn charmante vrouw, die niet alleen zijn liefhebbende echtgenoot, maar ook zijn in alles meê voelende en meê sympathiseerende kunstzuster is, hielp mij een aardig eind op dreef, en het overige deed mijn bezoek aan zijn atelier.

Daar leerde ik Rink en de Hattemers kennen.

* *
*

In een vierkant, hoog en uitmuntend verlicht vertrek keek ik rond. Een echte werkplaats: eenige schilderezels en allerlei atelier-gerei in hoog-artistieke wanorde; daar tusschen, overal verspreid, langs de wanden en over den vloer, de prachtigste typen van de streek in studie en in aanleg, half of geheel voltooid, dezelfde persoon soms meermalen, nu in deze dan in gene pose; hier en daar een voltooid doek in lijst. Geheel Hattem passeert hier de revue. Ik zag er de mooie streek, in 't voorjaar als in de zonnige weilanden de veldbloemen hun kleuren mengen met het malsche groen, en de kinderen kransen vlechten, zich daarmee sierende de blonde kopjes; ik zag er den vollen zomer als het koren rijpt en de kinderen met het intense blond van hun haar in felheid wedijveren met het goudgeel der halmen. Inzonderheid trok mij, te midden van hoog opgevoerde studies naar typische koppen van boeren en boerinnen, een compositie van een drietal bejaarde Hattemsche ingezetenen, waaraan Rink den eigenaardigen titel heeft gegeven: de „dorpsphilosophen". 1) Het drietal oudjes, blijkbaar notabelen, is elkaar op straat tegengekomen en door den schilder waargenomen in een intiem, gezellig gesprek over dorpsaangelegenheden. De houding van de koppen, het gemoedelijk ernstige op de gezichten, de dorpswijsheid die uit hun geheele wezen spreekt, is prachtig van realiteit. Er is in dit drietal, zooals Rink ze geteekend

1) *No. 86 van dezen catalogus.*

heeft, een kostelijke humor. Zij hebben natuurlijk niet voor den artist geposeerd, hun houding zou dan veel gedwongener zijn geweest. Neen, de schilder heeft ze waargenomen in de straat, hen onbemerkt bespied en van dat philosopheerend drietal een indruk gekregen, die volkomen voldoende was om er een compleet kunstwerk van te maken. Merkwaardig is het leven dat van die groep uitgaat en de karakteriseering van de wijze van zijn van die gemoedelijke, typige oude heeren. De aquarel werd door Rink ingezonden op de December-tentoonstelling van de Société royale belge des aquarellistes te Brussel, waarvan hij nu enkele jaren geleden tot werkend lid werd uitverkoren.

Men zou aan zijn geheel opgaan in het leven der Hattemers, aan zijn doordringen in hun eigenaardigheden, en aan de intimiteit waarmede hij landschap en bewoners weet weer te geven, de onderstelling willen vastknoopen, dat hij te midden van die bevolking zijn geheele kunstenaarsloopbaan heeft doorgebracht. Maar dat lijkt er niet naar. Rink woont en werkt in Hattem nauwelijks twee jaar en dan nog maar bij perioden. Zijn oude liefde, Monnikendam, Marken en Volendam, waaraan hij zijn mooie reputatie dankt, trekt hem gedurig weer daarheen. Hij is daar nog lang niet uitgestudeerd. Niemand onder de jonge schilders is meer cosmopoliet dan Rink. Zijn leerjaren bracht hij door in Brabant en Gelderland, later in Den Haag en te Antwerpen, in Spanje, Italië en in Frankrijk. Begaafd met een merkwaardig vlug aanpassingsvermogen, wist hij zich overal recht thuis te gevoelen, en vond zoowel in Algerië als te Monnikendam, zoowel te Napels als te Hattem zijn artistieke gading. In al die plaatsen had hij ateliers, maar zijn eigenlijke werk deed hij op straat en in de open lucht. Daar maakt hij zijn schetsen, bestudeert hij het volk in zijn typige buurten en in hun eigenaardige, pittoreske omgeving, en de indrukken buiten verkregen verwerkt hij dan tot levende instantanées op zijn atelier.

En aan die plaatsen heeft Rink niet alleen zijn herinneringen, maar wanneer hij geroepen mocht worden zich er weer heen te begeven, zou hij er dadelijk weer thuis zijn. Trouwens hij heeft op vele van zijn vroegere domicilies nog zijn pied-à-terre. Zijn atelier aan de Beeklaan in Den Haag zou hij zeker op den een of anderen dag weer eens opzoeken, wanneer daar niet een nieuwe boulevard aan dat mooie natuurplekje een einde had gemaakt. Te Madrid of te Sevilla zou zijn hospita hem onmiddellijk van harte welkom heeten; te Parijs en te Antwerpen zou hij dadelijk weer aan 't werk kunnen gaan in

zijn oude, bekende buurt; en zoo heeft deze cosmopoliet onder de schilders zijn atelier aangehouden te Monnikendam, waar hij eerlang weer heen denkt te gaan om nieuwe sujetten te vinden, en werkt hij ook minstens één dag per week, bij voorkeur Zaterdag, op zijn atelier op 't Singel te Amsterdam: een atelier, hoog, breed en diep, met ruimte in overvloed voor een aantal leerlingen, die daar tegelijk met Rink schilderen en het als een voorrecht beschouwen, den correcten teekenaar tot mentor te hebben.

* *
*

Geen wereld waarin men langer jong blijft dan de kunstenaarswereld. Ik ken schilders die alhoewel reeds dicht bij de 50, toch nog altijd tot de jongeren worden gerekend. Er zijn zelfs artisten, die dat epitheton behouden tot hun 70ste jaar, wat dan gewoonlijk aan de groote klok wordt gehangen, omdat de traditie meêbrengt hun op dien datum van hun leven een openbare hulde te brengen. Maar al worden zij dan ook officiëel bij de ouderen ingelijfd, velen blijven tot lang over die grens nog zóo jong in hun kunst, dat zij de werkelijk jongeren beschamen. Ieder weet wie ik hier op 't oog heb.

En zoo behoort ook Paul Rink nog tot de jongeren, hoewel hij, naar den burgerlijken stand gerekend, reeds de 38 gepasseerd is. Hij is een Noortbrabanter. Den 25en September 1862 zetten zijn ouders zijn wieg in het stille Veghel neer. Daar er meer broers en zusters waren, had zijn vader — een zeer verstandig en ontwikkeld man — er volstrekt geen bezwaar in dat zijn jongen zijn liefhebberij botvierde en zich op het teekenen en schilderen toelegde. In de manier waarop heeft de heer Rink senior intusschen veel invloed uitgeoefend, en wij zullen straks zien, dat dit van den ouden heer zeer practisch gezien was. Bovendien had Paul een grootvader, die te Oosterhout woonde, en die er een stil genot in vond om buiten te schilderen. Dat Paul met zijn jongen aanleg daar gaarne logeerde en met zijn grootvader naar buiten trok om daar te teekenen, ligt voor de hand. Al zeer vroeg kwam er dus richting in zijn werken en leerde hij de natuur kennen als de voorname leerschool voor den artist. De eerste ernstige lessen ontving hij te Oosterhout van den daar gevestigden schilder Weingärtner, dien de ouderen zich nog wel herinneren zullen als een voor zijn tijd zeer verdienstelijk kunstbeoefenaar. Hoezeer de omstreken van Oosterhout den jongeling ook boeiden en hij niets liever gewild had dan maar dadelijk aan 't schilderen te gaan, strookte dit geenszins

met de plannen van zijn vader. Deze wilde van zijn Paul vóór alles een bekwaam teekenaar maken en zond hem dus naar Den Haag, om aldaar aan de Academie zijn acte Middelbaar Teekenen te verwerven. De soliede leiding van J. Ph. Koelman, die al even goed thuis was in de boetseerkunst als in de architectuur en een even bekwaam schilder als anatomist en compositeur, kwam den leerling uitmuntend te stade. Met glans kwam hij door zijn examen, en als om den jongen man voorgoed te binden aan het onderwijs, werd hem dadelijk een plaats op een school aangeboden. Dat was hem echter te machtig. Zijn onweerstaanbaren lust om te gaan schilderen kon hij nu niet langer in toom houden, en zijn vader wist hij te overreden hem nog een jaar naar Antwerpen te laten gaan. De toestemming werd gegeven, maar onder voorwaarde, dat hij dan ook verder voor zichzelf zou hebben te zorgen.

Het zou al spoedig blijken, dat deze voortgezette studie niet aan een ondankbare was besteed. De voortreffelijke meester Karel Verlat, die toen aan het hoofd stond van de Antwerpsche Academie, had er slag van om zijn soliede schilders-principes bij zijn leerlingen er in te werken. Wat de heeren later voor chimères in hun hoofd wilden halen moesten zij weten, maar zoolang zij onder Verlat werkten, konden zij hun theorieën en droomerijen wel aan den kapstok hangen. Voor Rink was het in die dagen een heerlijke tijd. Hij leefde juist te midden van de zich allerwege baanbrekende nieuwe meeningen, opvattingen en chimères omtrent kunst. Zijn mede-leerlingen in de druk bezochte schildersklasse waren niet allen van gelijke bewegingen en aspiraties. Onder zijn studiegenooten te Antwerpen, behoorden niet alleen Arthur Briet, Arntzenius en de Josselin de Jong, maar ook Vincent van Gogh en een geheele pleïade jonge artisten, die wat hun directeur hersenschimmen noemde, als de eenige ware en zuivere richting in de kunst beschouwden. Het jong, bruisende kunstenaarsgemoed van Rink trilde meê met die aanvankelijk nog geheel onbestemde klanken, en al beletten de ernstige studies door hem gemaakt en de degelijke richting die het onderwijs aan zijn ontwikkeling had gegeven, die nieuwe banen zelf mede op te gaan, hij heeft toch altijd behoord tot degenen die het werk van de decadenten zeer waardeerde. Hij was te veel echt artist om niet te voelen dat, aan hoeveel overdrijving de jongeren zich ook schuldig maakten, in hunne uitingen een kern school, die aan de kunstontwikkeling ten goede moest komen. Van die

waardeering heeft hij blijk gegeven, toen hij na zijn studiereizen zich in Den Haag vestigde en daar een krachtige steun werd van den Haagschen Kunstkring, wiens streven het was om het werk van de jongere richtingen meer naar voren te brengen.

Zijn gemoed was vol van de nieuwe richting, maar zijn aard en aanleg hielden hem binnen de perken, en aan de chimères door zijn leermeester Verlat zeer streng veroordeeld, heeft hij zich nooit bezondigd.

Voor droomen had Rink te Antwerpen trouwens niet veel tijd. Zijn ideaal was naar de geboortelanden van de kunst te reizen en daar volop te genieten van de meesterwerken der klassieken. Als middel greep hij aan de mededinging naar een beurs uit de koninklijke subsidies voor jonge kunstenaars, die hem reeds na korten tijd te beurt viel. Zijn teekeningen en schilderstudies naar de commissie in Den Haag gezonden, vestigden in die mate de aandacht op hem, dat hij door haar voor de koninklijke onderscheiding werd voorgedragen en gedurende eenige jaren in het genot daarvan mocht blijven. Inmiddels waren hem aan de akademie ook verscheidene prijzen en premies ten deel gevallen, zoodat hij te Antwerpen spoedig aangeschreven stond als een der meest belovende, serieuse artisten.

Zijn ideaal had hij intusschen nog niet geheel bereikt. In den zomer van 1887 trok Rink naar Amsterdam om er zich te onderwerpen aan het veel omvattende examen voor den prix de Rome in de schilderkunst. Hij doorstond dat onderzoek met schitterenden uitslag. Naar het opgegeven onderwerp „de ontmoeting van Nausicaä en Ulysses”, uit de Odysséa van Homerus, schilderde hij een tafereel, dat door de jury waardig werd gekeurd bekroond te worden met de groote gouden medaille en de rijksbeurs, die hem in staat stelde gedurende drie jaren in Italië, Spanje en Algerië te studeeren. Die jaren waren voor Rink een tijd van hard, heel hard werken. In Rome maakte hij veel studies in het Vatikaan en de musea, bestudeerde er de klassieken, ook in andere steden, en genoot niet minder met volle teugen van de goddelijke natuur. De jonge, vroolijke Hollander vond overal zijn vrienden. Met de prix de Rome van andere natiën werd vriendschap gesloten, en op het atelier van een hunner, een beeldhouwer uit België, werd veel gewerkt; daar vervaardigde Rink o. a. het zeer knappe schilderijtje dat tot de verzameling behoort van den heer des Tombe in Den Haag.

In die dagen leefde en studeerde te Rome ook een jong Fransch musicus, Gustave Charpentier, die tot de intimen van Rink behoorde. De auteur van de opera *Louise*, die thans na het enorm succes te Parijs, in alle voorname theaters van Europa als om strijd gespeeld wordt, behoorde toen nog tot de zoo goed als onbekende componisten. Rink, die zelf met veel talent de viool bepeelt, had toen reeds het vaste vertrouwen, dat Charpentier grooten naam zou maken. Vermoedelijk zal de componist wel dezelfde opinie gehad hebben van zijn jongen Hollandschen vriend. Het heeft lang geduurd, maar het succes is ten slotte bij beiden toch gekomen. Immers ook Rink's reputatie dagteekent eigenlijk eerst van den tijd, nog pas enkele jaren geleden, toen hij te Monnikendam zich van de wereld afzonderde, daar zijn typen ontdekte en zijn exploratie-tochten vervolgde langs de boorden der Zuiderzee, naar Marken, Volendam, Urk, Hattem.

Het klinkt zonderling, dat men te Rome moet geweest zijn om met succes Monnikendammers te schilderen, dat men in 't Prado te Madrid het beroemde familie-portret van Philips IV en zijn gezin, van Velasquez, moet hebben bestudeerd en gecopiëerd, om zich geïnspireerd te gevoelen voor het uitbeelden van een Urker visscher en een Hattemsch landbouwer, maar toch is die harde studieperiode in Italië en Spanje, en later te Parijs voor Rink de echte leerschool geweest. Ik zou den lezer van dit opstel willen uitnoodigen een bezoek te brengen aan de merkwaardige collectie van den heer Hidde Nijland te Dordrecht, die van Rink een geheele serie bezit van zijn knapste impressies van arena's, loge's, Andalusische vrouwen, toreadors, in den gloed van zuidelijke passie en hartstochtelijke actie; ik zou hem willen meetronen naar de verzameling van onzen gezant te Parijs, ridder De Stuers, die zijn beste aquarellen uit Italië bezit; naar de woning van diens broeder in Den Haag, Victor De Stuers, die van Rink een te Rome vervaardigde aquarel „de ziekenverpleegster" hoogelijk waardeert; naar de uitmuntende aquarel „Romeinsche boeren", eigendom van den heer Brouwer in Den Haag; terwijl het bovendien nog niet zoo lang geleden is, in 1892 meen ik, dat Rink kort na zijn terugkeer uit het zuiden, in Den Haag, waar hij zich toen vestigde, een tentoonstelling hield in den Haagschen Kunstkring van zijn studiën en schetsen uit Italië, Spanje, Algiers en Tanger. Voor den jongen schilder was die tentoonstelling een heerlijke gelegenheid om aan zijn landgenooten het bewijs te leveren, dat er in hem een artist „hors ligne" stak. De

kunst-liefhebbers hebben al die werken uit den vreemde zich toegeëigend, zoodat ik op zijn atelier zoo goed als geen spoor meer van zijn prix-de-Rome-periode terugvond.

In Den Haag hebben o. a. de heeren J. N. Blauw en Paul van de Wetering zeer móoie stalen uit Rink's Spaanschen tijd. In de verzameling van laatstgenoemde bewonderde ik dezer dagen een van zijn loge's in een schouwburg te Valladolid. Een paar prachtige jonge vrouwentypen op den voorgrond, met den droomerigen hartstochtgloed in de oogen, en op den achtergrond in een rossig kleurgewemel de koppen van de overige toeschouwers in de loge.

Gelukkig zijn al die zonnige tafereelen in het bezit van liefhebbers overgegaan en dus voor de kunst bewaard gebleven. Maar dat is slechts voor een klein deel het geval met een groot doek, een allegorische voorstelling van „de Lente", waaraan Rink, uit Spanje teruggekeerd, met al de passie van zijn jonge kunstenaarsziel begon te werken. Het stelde een jong meisje voor in een idyllisch voorjaarslandschap, omringd van tal van schoone naaktfiguren op den achtergrond. Dat doek, hoe kuisch ook opgevat in zijn hooge kunstaspiratie, vond geen genade in de oogen der Hollandsche commissie van „toezicht". Als echte Hollanders vonden zij dat tafereel te weinig gekleed om door oude juffrouwen te worden bezichtigd, zoodat het doek, dat zoo rein was, het naakt zoo subliem mooi gezien, te loor ging. Het werd, ook al niet uit weelde, verknipt en verbrokkeld in kleine stukken. Een deel is nog overgebleven, het jonge maagdelijk figuurtje, rein als een bloem te midden van de ontwakende natuur om haar heen.

Met die teleurstelling vestigde Rink zich in Den Haag, waar hij zijn overgangsperiode doormaakte tot zijne tegenwoordige gevestigde reputatie. Hij genoot daar van het zien werken door Israëls en de Marissen, wier volkomen rijpe kunstvoortbrengselen hem wel eens tot vertwijfeling brachten of hij met zijn werkkracht en stalen wil er ooit wel in slagen zou, niet om die kolossen te evenaren, maar om toch ook zijn eigen weg te vinden. Van de Haagsche tentoonstellingen van *Pulchri* en den *Haagschen Kunstkring* uit die dagen herinner ik mij menig schilderij en vooral menige teekening, die het zoeken van dien eigen weg, het persoonlijke streven duidelijk lieten blijken. Ook waren daarbij af en toe souvenirs van zijn studiën in 't zuiden, die met hun sterken, zonnigen kant een krachtigen noot wierpen te midden der tonenweelde van de Hollandsche luchten. Al spoedig zouden bij Rink

van zijn studiereizen alleen overblijven de groote vaardigheid in het opnemen van indrukken van de wereld om hem heen en zijn technische bedrevenheid om aan de voorwerpen hun juiste belichting en waarde te geven, maar daarbij tevens alles te zien en weer te geven zooals alleen een Hollander dat vermag.

In de kunstwereld in Den Haag was Rink een gaarne geziene persoonlijkheid. Met name de „Haagsche Kunstkring", waarvan hij eenige jaren een ijverig bestuurslid was, heeft in een belangrijke periode veel aan zijn werkzaamheid te danken. In dien kring werd door hem het werk van menig hier totaal onbekend buitenlandsch artist geïntroduceerd en gaf hij met zijn medeleden in het bestuur den stoot tot de groote Internationale Tentoonstelling in de Haagsche Academie, waar men voor 't eerst aan den wand zag hangen het werk van jongeren, dat onder de kunstvrienden tot groot meeningsverschil aanleiding gaf, maar waarmede het in elk geval zeer belangwekkend was kennis te maken.

Zooals gezegd. dagteekent Rink's reputatie eerst van zijn onderzoekingstoeht langs de doode steden der Zuiderzee. Het is nog slechts enkele jaren geleden, dat hij zich daar afzonderde om hard te werken, zijn domicilie kiezende te Monnikendam, vanwaar hij teekeningen inzond op de tentoonstellingen en kunstbeschouwingen te Amsterdam en in Den Haag, die hem op eens aan de kunstliefhebbers deden ontdekken als een onzer meest oorspronkelijke talenten. Zijn bedrevenheid om direct naar de natuur te werken kwam hem hier uitmuntend te stade bij zijn streven om de essence van het leven in zijn werk tot uitdrukking te brengen. Wars van alle oppervlakkigheid, bestudeert hij zijn model in karakter en wezen, gang en houding en laat het niet los voor hij zich van alle karakteristieke bijzonderheden volkomen rekenschap heeft gegeven.

Ik hoorde Rink eens in vervoering over het werk van Jaap Maris spreken. In enkele woorden drukte hij het karakteristieke van dat werk volkomen juist uit. Bij Maris — zoo zei Rink — is alles zoo rustig en koninklijk in elkaar gezet, Welnu, daarmede omschreef Rink — zonder dat te bedoelen — ook zijn eigen werk. Ook hier die zelfde kloekheid en soliditeit, dat voor een schilderij gaan staan als een bouwmeester voor zijn werk, die elke lijn, elken steen moet weten te verantwoorden. Zoo teekent en modeleert Rink zijn stoere modellen uit de visschersplaatsen; zoo schildert hij een stadsgezicht en landschap, zoo bestudeert hij een portret.

Bij een kunstliefhebber in Den Haag, den heer Bakker, had ik gelegenheid Rink in zijn volle kracht te bestudeeren, Ik zag daar verscheidene kapitale aquarellen met voorstellingen uit het visschersleven op Marken, te Volendam, Monnikendam en Urk. Levendig vooral staat mij voor den geest een Urker visscher, het oude gelaat vol rimpels en voren, de knokige handen op de stramme knieën. Zelden zag ik een meer levende expressie op een gelaat en daarbij een mooier coloriet. Als tegenhanger een oude vrouw uit Monnikendam, met een gelaat als van oud leer, de handen mager en verweerd, het afgetobde lijf onder het schamele kleed, alles even hoog opgevoerd naar het leven. ook de zachte oogen die het beeld van die oude stakkerd zoo hoogst sympathiek maken. Ik zag daar ook de kapitale aquarel, bijbellezende oude man en vrouw, van de jongste tentoonstelling der Hollandsche Teekenmaatschappij, die iedereen bewonderde om de verbazende détailstudie van de koppen, maar tevens om het sentiment in de voorstelling. Want dit is de mooie kant van Rink's streven naar objectieve uitvoerigheid, dat hij er altijd iets subjectiefs bij geeft: een eigen dichterlijke opvatting van de dingen, een artistieke keus, die elk zijner composities belangrijk en aantrekkelijk maakt.

Van al een poos geleden dagteekent in de collectie-Bakker een aquarel van een jong meisje met een zwart fluweelen baret, hoogst gedistingeerd van stand en houding van het fijne kopje. Zij houdt een ruikertje madeliefjes in de hand, dat zij innig bewonderend gadeslaat. Een dergelijke schilderij is ook in 't bezit van den heer Nijland te Dordt.

Op de jongste tentoonstelling in *Arti* had Rink drie zeer fraaie stalen van zijn allerjongste werk, tafereelen naar de natuur te Hattem genomen: de grootste aquarel, een blond meisje dat met haar zusje op den rug in de felle zomerzon over het veld loopt, een prachtige impressie bijna levensgroot naar 't leven, kloek gebouwd de figuren en vol leven de gelaatstrekken. Maar het knapst van de drie was de melkmeid, met haar emmers over het land loopende, den rug naar den toeschouwer gekeerd. Elk toetsje in deze teekening draagt bij tot de natuurlijke beweging van het figuur en tot het fraaie modélé onder het strakke jakje en de sluike plooien van den rok. Alles was hier met evenveel liefde en met evenveel bekwaamheid op de juiste plaats gezet. Als aquarel vind ik dit enkele figuur een der meest compleete werken van Rink, waarin niet alleen de teekenaar, maar ook de fijn

voelende colorist in uitblonk. Dit laatste is niet altijd het kenmerk van zijn werk. Het coloriet kan bij Rink wel eens tot ruwheid overslaan.

* * *

De tentoonstelling in *Arti* openbaarde mij tegelijk het talent van mevrouw Corry Rink-Boellaard. Zij had daar een kijkje op de Brink te Hattem, met twee buurwijfjes in de schaduw van de mooie kastanjeboomen. Ik vond in deze aquarel uitmuntende qualiteiten, vooral iets zeer frisch in 't coloriet dat ik ook waarnam in hare geschilderde landschapstudies die ik mocht zien op het atelier van haar man, uitbeeldende verrukkelijke kijkjes van open plekken in het bosch van Moolecate. Daar wordt 's zomers en 's najaars heel wat gestudeerd, daar komen de Amsterdamsche leerlingen over om onder leiding van Rink de dingen zoo geheel anders te zien dan in het muffe atelier, daar worden nieuwe ontdekkingen beraamd in 't Oldenbroeksche, waar heimelijk verborgen voor de buitenwereld, zulke mooie typen van vrouwen wonen, dan gaat men ook wel het Overijselsche in en ontdekt er het verrukkelijke Giethoorn en het om 't menschenras hoogst eigenaardige Staphorst, en dan treurt Rink dat bij het heele lange leven van de kunst dat van het individu zoo kort is om dat alles te genieten en te verwerken.

Ik meen dat een kunstenaar zich gelukkig mag achten, die op zijn 38ste levensjaar reeds zoo veel waardevolle bagage het zijne mag noemen. *) Als ik terugdenk aan mijn bezoek aan zijn ateliers te Hattem en te Amsterdam, dan herinner ik mij de studies van zijn Dorps-philosophen; een groote aquarel in aanleg, kinderen met bloemen spelende in een ruim, zonnig weiland; een schets van joelende kinderen bij 't uitgaan van een school; een prachtig gemodelleerde roodbonte koe, hoog opgevoerd in rijpheid van kleur, van intens, warm licht in koele schaduwpartijen, dan weer het rustige havengezicht van Monnikendam, een schilderij zooals alleen een Hollander van zoo'n pittoresk, oud hollandsch stadsgewemel kan maken, of de uitgaande kerk aldaar, een zeer fraai stadsgezicht in 't najaar met de bleeke zon die door de bladerlooze takken speelt en een mooi glanslicht werpt langs den ouden kerkmuur.

Wanneer ik mij die werken voor den geest roep geniet ik vooral van de natuur in de figuren, geheel echt en naar waarheid

---

*) Hier zij even aangeteekend, dat Rink in 1899 te Amsterdam de gouden medaille van *Arti* behaalde en dat hij dezen zomer op de wereldtentoonstelling te Parijs bekroond werd.

weergegeven in de houding en de wijze van zijn van onze platteland-bewoners. Ondanks zijn nuchtere waarheid is Rink door de keuze van zijn onderwerpen en de naïeve uitbeelding van menschen en dingen soms een groot dichter. Maar de werkelijkheid gaat bij hem toch bovenal en hem zal niet licht overkomen, wat eens op Marken gebeurde met een Fransch schilder De man was rustig aan 't studeeren naar een pittoresk geval, waarvoor een der eilandbewoners poseerde, toen een belangstellend buurman, die achter den schilder stond te kijken, plotseling het doekraam van den schilder onder den neus wegnam en uitroepende: dat lijkt niet! met zijn mouw over de natte verf streek, zoodat een noeste arbeid van weken totaal vernietigd was.

Den Haag, December 1900. P. A. HAAXMAN JR.

RINK IN PULCHRI. *)

„Die hem goed kenden, weten dat Rink werkte voor de vreugd van den arbeid zelf, met echten hartstocht, en zij zullen gevoelen dat hij een tijd van waar geluk doorleefde, dat slechts het deel wordt van hen, die met zekerheid hun weg gevonden hebben."

Deze woorden van P. de Josselin de Jong in diens voorwoord voor den catalogus van de Paul Rink-tentoonstelling in *Pulchri Studio*, karakteriseeren uitmuntend den indruk dien men van het werk van dezen vroeg ontslapen kunstenaar kreeg. De vreugd van den arbeid zelf spreekt en jubelt uit al de uitingen van die echte kunstenaarsziel. Dat stoere, zelfbewuste, door en door persoonlijke karakter was ook de groote bekoring van de tentoonstelling van Rink's werken in Maart j.l. in de zalen van *Pulchri Studio* gehouden. Er hing hier geen maakwerk, moeizaam saamgeknutseld om in het gevlei te komen van het grillig publiek; ook niet werk dat een staalkaart lijkt van geleende veeren van beroemde tijdgenooten; neen, werk van een kunstenaar, die een hoog ideaal nastreefde, die de kunst lief had om haar zelf, haar beoefende met ernstige, energieke volharding en eerlijke zelfbewustheid. Ternauwernood herinner ik mij een tentoonstelling van het werk van een zelfden meester, die aan zooveel oorspronkelijkheid tevens zoo groote veelzijdigheid paarde. Toen ik enkele jaren vóór Rink's dood een causerie over den jongen meester in dit zelfde maandschrift schreef, meende ik een vrij volledig beeld van zijn werk in de opvolgende tijdvakken van zijn jong leven in mij opgenomen te hebben. Maar hoe was ik verrast door deze verzameling in *Pulchri*, die door zijn treurende weduwe met piëteit en liefdevol herdenken

*) Overgedrukt uit Elsevier's geïllustreerd maandschrift, Mei 1904.

werd bijeengebracht en geschikt. Bij al wat ik vroeger reeds zag en mij de bouwstoffen leverde voor evengenoemd opstel, was hier nog zoo veel bijgekomen, zoo veel dat Rink weer van geheel aparten kant deed kennen, zoo veel dat met al het overige wedijvert om den toeschouwer te geven den indruk van arbeid om de vreugde van den arbeid.

Hier was compleet zijn dweepen met de primitieven, zijn neiging tot het mystieke, duidelijk waarneembaar in het etherisch vrouwenbeeld *Iris*, wier teer, wazig coloriet samenvloeit met het vreemde blauw der waterbloemen; hier zag men in zijn naaktstudies den strengen, in de regelen en de techniek der kunst volleerden academicus, gerijpt en ontwikkeld door eigen temperament en inspiratie; hier kreeg men een volledig overzicht van zijn arbeid op zijn reizen in Spanje en Italië, van zijn knappe impressies van arena's, loges, Andalusische vrouwen, toreadors, van de zonneweelde en den gloed van zuidelijke passie en hartstochtelijke actie; en eindelijk al die vroegere uitingen overstemmende, Rink's laatste periode, het leven van de visschers op Marken, te Volendam, Monnikendam, Urk, afgewisseld door zijn stads- en dorpsgezichten, havens en landschappen en de zonnige tafereelen van stoeiende en bloemplukkende kinderen in de kleurige weilanden.

Rink's laatste werk van beteekenis had de eereplaats op de tentoonstelling. Zijn „bruiloft te Volendam", 1) met de veertien bijna levensgroote figuren, maakt den indruk alsof Rink hier zijn studie van vele jaren naar dat eigenaardig volkstype, de Zuiderzee-visschers, heeft willen resumeeren in een machtigen greep. Die opgaaf is hem volkomen gelukt. Het schilderij munt uit door groote rust, eenheid en samenhang in de compositie. Rink is voor dit werk gaan staan als de bouwmeester, die elke lijn, elken steen moet weten te verantwoorden. Zooals hij zijn figuren gezien en in zich opgenomen heeft, modelleerde hij ze op het doek, stoer en soliede, de werkelijkheid nabij in gang en houding, in karakter en wezen. Merkwaardig van juiste observatie zijn de hoofdpersonen, de bruid en de bruigom, zij de grof gebouwde, kloeke visschersdochter, toch schuchter bedeesd te midden van de kijkers, haar dorpsgenooten langs den weg; hij de rijzige jonge man met iets kranigs en glorieus in houding en hoofdgebaar; achter het paar de familie, de oudere boerin en een paar visschers, met iets geheel aparts weer op de blije gezichten; vlak voor de jongelui een allerliefst groepje,

1) *No. 21 van dezen catalogus.*

een klein meisje, dat een nog kleiner zusje aan de hand voortsjokt, een prachtige lichte noot in de schilderij, die aan de compositie iets ongemeen bekoorlijks geeft; en dan misschien nog wel het meest reëele en karakteristieke, de opgeschoten knapen, waarvan er een de klok luidt en in wier gelaat en houding volmaakt is uitgedrukt, dat zij in het geval een opdringerige, brutale, echt gannef-achtige belangstelling aan den dag leggen. Vooral de jongen die tegen den paal staat geleund, is naar het leven getroffen.

De gave, compleete indruk dien men van dit schilderij krijgt, wordt door niets gestoord. Alles is even voornaam: de mooie lijnen der compositie, het modélé der figuren, het karakteristieke loopen en staan dat die menschen doen, de juist afgekeken manier waarop zij in hun kleeren zitten. Daarbij is het zoo mooi buiten geschilderd en komt het tafereel van masten en zeilen, frissche buitenlucht en vroolijke feeststemming zoo geestig achter en tusschen de figuren doorkijken. Een voortreffelijk museum-stuk, dat groote werk van Rink, een stuk land- en volkenkunde door een schilder van groote gaven populair op doek gebracht. Zeer zeker zou bij onze zuiderbroeders of in Frankrijk een dergelijk monumentaal werk reeds lang een plaats in een openbare verzameling hebben ingenomen.

't Gebeurt anders niet veel, dat men zooals op dit kapitale doek, het visschersleven bij Rink op z'n Zondags ziet. Hij pakt het meestal te midden van het zwoegen voor het sobere dagelijksch brood. De zware arbeid onder alle weer en wind spreekt uit hun tanige, van rimpels doorgroefde gelaatstrekken, uit hun gebogen ruggen en hun enorme, knoestige handen. Er zijn kerels bij, wier zuidwester in strakke lederstugheid wedijvert met de hoekige plooien om den mond en die zoo echt uitrusten als zij gehurkt tegen de havenkade hun stramme ledematen koesteren in de zon. Een apotheose van den arbeid is dat andere museumstuk: de „stuurman”, 1) een reusachtige teekening, waarop een oude visscher is afgebeeld, zittende aan het roer. Uit een lucht van zware donderkoppen giert en vlaagt het rondom de boot. Maar in volmaakte rust zit daar die oude. Zijn vel, hoekig en lijnig, plooiig en rimpelig, gaat haast onmerkbaar over in de plooien van zijn pijekker. Met dat onaandoenlijke gezicht, als gemaakt voor het ruwste weer, schijnt hij de elementen te tarten om des noods nog geweldiger te razen en te tieren. Hij zit onwrikbaar; schijnbaar al zijn kracht, ook

1) *No. 78 van dezen catalogus.*

zijn intellectueele, is overgegaan in de enorme vuist waarmede hij het roertouw omklemd houdt. Alle allegorieën van den arbeid geef ik cadeau: hier is het reëele beeld van den zwoegenden mensch. Onder de illustraties zijn eenige van die voortreffelijke studies van Rink opgenomen. Daar is „de visscherman”, naar een van die twee knappe teekeningen, de andere man aan 't roer „bij stormweer”, die op de tentoonstelling in de kleine zaal dicht bij elkaar hingen. Ook hier het imposante beeld van den arbeid, waarbij men onwillekeurig denkt aan het karig bestaan dat ten koste van zooveel inspanning wordt verkregen. Zelfs als men die visschers ziet rusten, dringt zich de overtuiging op van hun moeitevol leven. Zie de afbeelding van drie op de hurken gezeten oudjes „aan den dijk”. 1) De middelste smookt; de anderen doen niets dan uitrusten; vooral de ontzaggelijke handen doen niets; zij zijn behagelijk over de knokige knieën uitgestrekt. Zij verspillen hun rusttijd niet met praten, echte filosofen die zij zijn. Deze uitmuntende teekening herinnerde mij aan een compositie van Rink: de dorpsfilosofen. 2) Hij had namelijk op heeterdaad betrapt drie zwaar met elkaar redeneerende, bejaarde Hattemsche ingezetenen en ongemerkt van het drietal op de openbare straat een schets gemaakt. Blijkbaar loopt het intiem, gezellig gesprek over dorpsaangelegenheden. De houding van de koppen, het gemoedelijk ernstige op de gezichten, de dorpswijsheid die uit het geheele wezen spreekt, is prachtig van realiteit. Er is in dit drietal, zooals Rink ze geteekend heeft, een kostelijke humor. Zij hebben natuurlijk niet voor den artist geposeerd, hun houding zou dan veel gedwongener zijn geweest.

Niet minder merkwaardig is het bovenbedoelde drietal oudjes „aan den dijk”. Er is humor, bittere humor in die betiteling: aan den dijk! Het geheele wezen van die afgeleefde oude tobbers wijst op een leven van zwaren arbeid, die straks aan den laten levensavond beloond zal worden door een brok genadebrood.

Uitmuntende door compositie en teekening is ook de aquarel „visschers thuiskomst”, 3) waarin geen spoor van conventioneele bijvoegsels en zonderling onware vertooningen, zooals men vroeger zag op dergelijke tafereelen van thuiskomende of vertrekkende visschers. Hier precies zooals het werkelijk gebeurt: de jonge man slentert langs de haven

---

1) *No. 69 van dezen catalogus.*
2) *No. 86 van dezen catalogus.*
3) *No. 77 van aezen catalogus.*

van Volendam zooals hij altijd geslenterd heeft, aan de jonge vrouw kan men volstrekt niet zien of zij iets bijzonders voelt nu haar man weer thuis is. Het mensch heeft volkomen gelijk. Als zij haar Maarten iets te zeggen heeft, zal zij dat thuis wel doen. Men vergelijke de sentimentaliteit van vroegere schilderwerken eens met deze gezonde realiteit. Ook op deze teekening ziet men weer de hurkende Volendammers op den achtergrond.

Ik dacht ook aan den enormen vooruitgang in natuur en waarheid, toen ik stond voor Rink's „visschersweduwe met kind". 1) Hoe geheel anders zou men dat vroeger uitgebeeld hebben, hoe voortreffelijk naar de realiteit hier. Dat meisje is prachtig van rastype en daarbij zeer knap gemodelleerd.

Zijn „bruiloft" daargelaten, zijn Rink's tafereelen uit het visschersleven over 't algemeen nog al aan den zwaarmoedigen kant. Louter zonnige blijheid is het meeste werk, dat hij tijdens zijn verblijf te Hattem maakte en is ook het werk dat als herinnering aan zijn reis in het zuiden op de tentoonstelling aanwezig was. In zijn schilderijen „in de Mei", 2) „Korenbloemenplukken", „Kinderen buiten", 3) „Tusschen het koren", en andere tafereelen vol zomerwarmte, is in de zonneplekken het jubelende en klaterende, het alles met koesterende warmte doordringende en overgietende, zoodat de toeschouwer zich onmiddellijk in het blijde geval verplaatst. En met hoe weinig middelen bereikte deze groote technicus zijn doel. Hij was zoo vertrouwd met de menging van kleuren en met het effect dat men verkrijgt als men de veegen op hun juiste plaats weet te zetten, dat hij de hoofdkleuren uit het licht slechts behoefde aan te smeren om op een afstand ze als licht en kleurige warmte te zien trillen en glanzen. Een voorbeeld daarvan hing in de onmiddellijke nabijheid van zijn „bruiloft", het was een klein, onaanzienlijk plankje, voorstellende een meisje die een broertje door het korenveld draagt. 4) Dicht bij kon men dat niet eens goed zien vanwege de ruwe verfvegen, die Rink hier geklodderd had. Maar op een afstand, hoe begon dat schilderijtje te leven, van warmte te trillen. Het was maar een schets, doch een koninklijke.

Een zelfde effect deed het tamelijk groote schilderij in een der

1) *No. 65 van dezen catalogus.*
2) *No. 40 van dezen catalogus.*
3) *No. 37 van dezen catalogus.*
4) *No. 18 van dezen catalogus.*

hoeken van de groote zaal, „van het melkvee komende". Een aantal melkmeiden op den voorgrond en daarachter het van warm licht blakende weiland, waar men het roodbonte vee met stroomen zonnegoud zag overtogen. Het fonkelde van myriaden lichtvlekken en lichtpunten in die strook aan den horizon. De runderen waren heel ver, dus maar heel klein, en toch hoe raak getikt die roode, witte en enkele bruine vlekken van de vachten. Als colorist stond Rink hier zeer hoog. Raak was de sensatie van den zwoelen Juli-dag, zoo raak als Willem Maris wel niet intenser ooit bereikte. En dan de realiteit in die dubbele rij melksters, jonge en oude, een enkele knaap er tusschen. Wat kwam hier naast den colorist, de teekenaar naar voren, in de uitbeelding van het echte doen van die boerinnen, het zetten van de hand in de dij, het drukkende van de melkjukken, het zwoegende loopen. Dicht bij leek het wit van de mutsen, de vleeschkleur van koppen en handen wel geboterd en gemetseld op het doek. Maar op eenigen afstand werd alles dun, subtiel, vol stralend buitenleven.

Hetzelfde jubelende aspect van zonnewarmte hadden zijn pittoreske beelden uit Venetië: de „gondelvaart" 1) en „venetiaansche portiek". Wat sprekend naar voren komt hier de architectonische luister van die oude gevels, waarop het zonlicht geestig vonken spat. Het oude, verweerde van den steen, waaronder de mooie constructie nog niet geleden heeft, werd door den artist met liefde geschilderd: niet moeizaam, maar vlug en dartelend, door het licht den weg gewezen.

Diezelfde geestige toets in het Groote kanaal te Venetië, in zijn „straatje te Verona", waar de locale kleur en de constructie der gebouwen wonderlijk juist met enkele vegen zijn uitgedrukt. Geen colorist — zegt men wel eens van Rink — zie dan zijn vruchten- en bloemenmarkt te Verona, 2) het is louter kleur, licht en warmte of liever de sensatie van deze koestering. Men zie dan zijn „stierengevecht te Madrid" (uit de collectie van den heer Hidde Nijland te Dordrecht, die Rink reeds aanmoedigde toen niemand in hem nog een toekomst zag) van uit de loge der Madrileensche schoonen, weelderige jonge vrouwentypen, die Rink te schilderen wist met het sentiment en den gloed van een zuidelijken kunstenaar. Of wil men liever Hollandsche tafereelen, dan zij herinnerd aan de schets van een „feestelijken optocht" op een Oranje-dag in 't een of ander vaderlandsch dorp. Hier was,

---

1) *No. 47 van dezen catalogus.*
2) *No. 48 van dezen catalogus.*

met verwaarloozing van elk detail, dat storend kon werken, alleen vastgehouden de essence van de woelige drukte, de uitstroomende en uitschaterende blijheid van een feestelijk gestemde menigte.

Een ander coloristisch meesterstuk is het hoog opgevoerde schilderij „Zondagmiddag te Volendam”, waar men eenige visschers in hun Zondagsche pak ziet rond slenteren en op hun hurken zitten op de kade in de nabijheid van hun altijd trouwe klok en op den achtergrond het bosch van masten en zeilen. Vlak vooraan staat een jongen met de pijp in den mond, met een uitdrukking op gelaat en in houding alsof hij reeds ik weet niet welke ondervinding als visscherman achter den rug heeft. In dit tafereel is Rink krachtiger van coloriet en warmer van toon dan in de meeste zijner visschers-figuren.

Ook zal men zich herinneren eenige pittoreske dorpsgezichten, raak van locale kleur en stemming, o.a. een prachtige studie van een sluisje, met huisjes in ’t verschiet, die glanzen in de helderheid van een klaren zomerdag, en ook de heerlijke buitentoon en de kalme rust in het ophaalbrugje te Monnikendam. Wat waren die twee juweeltjes van sentiment, van kleur en stemming echt Hollansch.

Als tegenhanger van die vredige stemming in onze Hollandsche visschersdorpen op stille Zondagen zag men in *Pulchri* van Rink ook den ruwen, gevaarlijken kant van het dagelijksch bedrijf der visschersbevolking. Zoowel het een als het ander greep hem aan, hij vond het beiden even interessant en hij vertolkte die contrasten met even groote realiteit. Een paar voorbeelden van het impressionisme in Rink’s kunst mogen hier nog even vermeld worden, ook ter wille van de zeer goede reproductiën, die hier van deze beide werken gegeven worden. Het eene is getiteld „grijs weer”. 1) Een aschgrauwe lucht hangt somber over de haven, waar visschers in volle bedrijvigheid bezig zijn visch uit de schuiten op de kade te dragen. Op den voorgrond staan twee visschers, in hun leeren pakken en de zuidwester op, naar het geval te kijken. Het lijken wel titanen die met alle weer spotten. Enkele lichtflitsen doen de somberheid van het zwerk nog meer uitkomen. Op den achtergrond een vaartuig, dat klotsend den nauwen haveningang binnen komt. Er is een dramatische kracht in dit tafereel, een uitbeelding van het visschersbedrijf zooals het werkelijk is, maar zooals men het zoo zelden door de kunst vertolkt ziet.

Een dergelijken indruk maakt ook Rink’s studie „Zuiderzee-

1) *No. 25 van dezen catalogus.*

haven", 1) een sterk lichteffect nog even vóór een zware bui uit zee op de ter reede liggende vloot zal komen neerbeuken. Men ziet dat en krijgt er de sensatie van.

Ook hier is de colorist Rink weer in zijn grootste kracht. En nu nog even de teekenaar, de gevoelige uitbeelder van het karakter en het wezen van de groote en kleine menschen om zich heen. Ook van de kleine menschen. Wat zegt gij bijv. van die aquarel „de pop", 2) die het voorwerp is van de innige belangstelling van twee kinderen? Het groote vermogen van Albert Neuhuys om de naïeve verstandhouding tusschen kinderen uit te drukken is hier geëvenaard, zoo niet overtroffen. Vooral die dreumes met zijn slobberbroek, de handen in de zakken, is het leven afgekeken. Hier geen hulpmiddeltjes van wazigen toon of toevallige kleurstemming, maar louter het sentiment van de lijn. Diezelfde gave van zuiver profileeren komt zoo voortreffelijk uit in „de geur", het mooie, bijna idyllische meisjeskopje, met den sprookjesachtigen lichtkrans om het met marguerites doorweven haar, zich voorover buigende naar de roos wier geur zij inademt. Geheel in stemming met het aanvallige sujet, is dit werk in zachtblonde tonen geschilderd.

Weer krachtiger komt de colorist naar voren in het portret van Rink's sehoonmoeder, mevrouw Boellaard, waarin hij de moeielijkheid om een kleurrijk kleed in toon te schilderen en het gelaat het meest te doen spreken, op zeer gelukkige wijze te boven is gekomen.

Zoo hebben wij op deze tentoonstelling Paul Rink bewonderd als teekenaar, colorist en zeer veelzijdig kunstenaar, die bij al zijn nuchterheid in het uitbeelden van de dingen om hem heen, zijn kunst wist te adelen door een persoonlijke, dichterlijke opvatting.

P. A. HAAXMAN JR.

---

1) *No. 33 van dezen catalogus.*
2) *No. 74 van dezen catalogus.*

SCHILDERIJEN

---

1 TUINTJE MET BLOEIENDE APPELBOOMEN.

Gemerkt

Doek. — H. 40, b. 59 cM.

2 VISSCHER IN EEN ROEIBOOT.

Gemerkt.

Doek. — H. 46, b. 67 cM.

3 BOERENMEISJE IN HET KOREN.

Voluit gemerkt.

Doek. — H. 50.5, b 71 cM.

4 GEZICHT TE ENKHUIZEN; de Dromedaristoren op den achtergrond.

Voluit gemerkt.

Doek. — H. 66.5, b. 45 cM.

5 VISSCHERSHAVEN ONDER EEN BEWOLKTEN HEMEL.

Voluit gemerkt.

Doek. — H. 66, b. 47 cM.

6 RIJP KORENVELDJE.

Gemerkt.

Doek. — H. 36.5, b. 57 cM.

7 DE KLOK; Volendam.

Voluit gemerkt.

Doek. — H. 90.5, b. 61 cM.

8 KOP VAN EEN OUDEN BOER.

Gemerkt.

Doek. — H. 44, b. 30.5 cM.

9 MONNIKENDAM BIJ WINTER.

Gemerkt en gedateerd: *'97*.

Paneel. — H. 40, b. 52 cM.

Zie de afbeelding.

10 BLOEIENDE APPELBOOMPJES.

Gemerkt.

Doek. — H. 45.5, b. 75 cM.

11 RUSTDAG; gezicht in een visschershaven.

Voluit gemerkt.

Doek. — H. 47.5, b. 67 cM.

12 MIST; twee visschers op den uitkijk aan een haven, bij mistig weder.

Voluit gemerkt.

Doek. — H. 91, b. 61 cM.

Zie de afbeelding.

13 SPINSTER IN HET ZONLICHT.

Voluit gemerkt en gedateerd: *1900*.

Doek. — H. 80, b. 60 cM.

14 KLEIN MEISJE BLOEMEN PLUKKEND IN HET KOREN.

Gemerkt en gedateerd: *1900*.

Doek. — H. 47, b. 33.5 cM.

15 DE SLUIZEN TE ENKHUIZEN.

Gemerkt.

Doek. — H. 45, b. 66 cM.

Zie de afbeelding.

16 VISSCHERSHAVEN.

Gemerkt.

Paneel. — H. 34, b. 53 cM.

17 VISSCHERSBINNENHUIS TE VOLENDAM.

Voluit gemerkt en gedateerd: *1902*.

Doek. — H. 61, b. 81 cM.

18 BUITENSTUDIE; twee kinderen in het koren.

Gemerkt.

Paneel. — H. 32, b. 24 cM.

19 SLUIS TE MONNIKENDAM.

Gemerkt.

Doek. — H. 47.5, b. 67 cM.

20 DE KERK; Zondagmorgen te Monnikendam.

Gemerkt.

Doek — H. 80, b. 60.5 cM.

21 BRUID EN BRUIGOM TE VOLENDAM.

Voluit gemerkt en gedateerd: *1903*.

Doek. — H. 222, b. 161 cM.

Zie de afbeelding.

22 HAVEN MET VISSCHERSBOOTEN.

Voluit gemerkt.

Doek. — H. 61, b. 80.5 cM.

23 VAARTJE BIJ HATTEM.

Voluit gemerkt.

Paneel. — H. 27, b. 36 cM.

24 OUDE BRUG TE MONNIKENDAM.

Gemerkt.

Doek. — H. 51.5, b. 91 cM.

25 TERUGKOMST VAN DE SPIERINGVANGST.

Voluit gemerkt en gedateerd: *'03*

Paneel. — H. 46.5, b. 60 cM.

26 MELKTIJD; twee Hattemsche melkmeisjes in een zonnige wei.

Voluit gemerkt en gedateerd: *1901.*

Doek. — H. 91, b. 60 cM.

27 BRUGGEN TE MONNIKENDAM.

Gemerkt.

Doek. — H. 46, b. 66.5 cM.

28 „LENTE"; meisjes bloemen plukkend in een bloeiende wei.

Voluit gemerkt en gedateerd: *5. 1901.*

Doek — H. 60, b. 50 cM.

29 TEGEN DEN AVOND; gezicht op Hattem.

Gemerkt.

Doek. — H. 32.5, b. 46.5 cM.

30 DE KERKTOREN EN DE WAAG TE MONNIKENDAM.

Voluit gemerkt en gedateerd: *'96.*

Doek. — H. 80, b. 59 cM.

Zie de afbeelding.

31 OPHAALBRUG TE MONNIKENDAM.

Gemerkt.

Doek. — H. 34.5, b. 57 cM.

32 BLOEIENDE WEI.

Gemerkt.

Doek. — H. 44.5, b. 55.5 cM.

33 VISSCHERSHAVEN AAN DE ZUIDERZEE.

Voluit gemerkt.

Doek. — H. 48, b. 68 cM.

Zie de afbeelding.

34 OUDE WAAG TE MONNIKENDAM.

Gemerkt.

Doek. — H. 23, b. 38 cM.

35 ZEEROB, ZIJN PIJP ROOKEND.

Doek. — H. 80.5, b. 60 cM.

36 OUDE HUIZEN TE MONNIKENDAM.

Voluit gemerkt.

Doek. — H. 46.5, b. 67 cM.

Zie de afbeelding.

37 KINDEREN BUITEN.

Voluit gemerkt en gedateerd: *1900*.

Doek. — H. 47.5, b. 67 cM.

38 NOORD-HOLLANDSCH GRACHTJE.

Gemerkt.

Paneel. — H. 27, b. 36 cM.

39 VISSCHERSHAVEN BIJ GRIJS WEDER.

Voluit gemerkt.

Doek. — H. 46, b. 67 cM.

40 MEI; gezicht over bloeiende weiden.

Gemerkt.

Doek. — H. 52, b, 92 cM.

41 HAVENGEZICHT.

Voluit gemerkt.

Doek. — H. 47, b. 66 cM.

42 WINTERDAG TE MONNIKENDAM.

Gemerkt.

Paneel. — H. 24, b. 40.5 cM.

43 ZONNIG KIJKJE TE VENETIË.

Gemerkt

Paneel. — H. 28, b. 15.5 cM.

44 KANAAL TE VENETIË.

Gemerkt.

Paneel. — H. 22 5, b. 49 cM.

45 DE VOLKSVERTELLER TE TANGER.

Gemerkt en gedateerd: *1890*.

Doek. — H. 60, b. 81 cM.

46 OUDE BRUG TE VERONA.

Gemerkt.

Doek. — H. 38, b. 58 cM.

47 GONDELVAART IN EEN KANAAL TE VENETIË.

Gemerkt.

Paneel. — H. 22.5, b. 49 cM.

48 GROENTEMARKT TE VERONA.

Gemerkt.

Doek. — H. 32, b. 43 cM.

49 CYPRESSENLAAN TE FLORENCE.

Gemerkt en gedateerd: *'88.*

Paneel. — H. 45, b. 25 cM.

50 AAN DE GOLF VAN NAPELS.

Gemerkt, met toevoeging: *Napels.*

Doek. — H. 47, b. 67 cM.

51 „LENTE".

Voluit gemerkt.

Doek. — H. 178, b. 80 cM.

52 ZOMERTUINTJE.

Gemerkt.

Paneel. — H. 27.5, b. 36 cM.

53 LENTE-IDYLLE; een rustig hoekje bij mooi lenteweêr.

Voluit gemerkt en gedateerd: *1894*.

Doek. — H. 98, b. 69 cM.

54 AAN DEN ARBEID; kijkje in een schildersatelier.

Gemerkt en gedateerd: *'85*.

Doek. — H. 35.5, b. 46.5 cM.

55 AVONDPARTIJ.

Gemerkt en gedateerd: *'95*.

Doek. — H. 60.5, b. 81 cM.

AQUARELLEN
IN LIJSTEN

---

56 VISSCHERSMEISJE UIT HUIZEN.

Voluit gemerkt.

H. 40.5, b. 29.5 cM.

57 HATTEMSCHE VROUW AAN HET SPINNEWIEL.

H. 47, b. 29 cM.

58 HOOITIJD.

Voluit gemerkt.

Aquarel met pastel. — H. 76.5, b. 55 5 cM.

59 HAVENGEZICHT BIJ BUIÏG WEÊR.

Gemerkt *R*.

H. 39, b. 55 cM.

60 OP HET DUIN; twee Volendammer meisjes breiend.
Voluit gemerkt.
H. 32.5, b. 49 cM.

61 MEISJE MET POP.
Voluit gemerkt.
H. 67.5, b. 48.5 cM.

62 VRIJAGE.
Voluit gemerkt.
H. 49, b. 32.5 cM.
Zie de afbeelding.

63 ROOKENDE OUDE VISSCHER.
Voluit gemerkt.
H. 49.5, b. 32.5 cM.

64 DE KAARTLEGSTER.
Voluit gemerkt en gedateerd: *1898*.
H. 96.5, b. 69 5 cM.

65 VISSCHERSWEDUWE MET KIND.
Voluit gemerkt.
H. 49, b. 32 cM.
Zie de afbeelding.

66 VOLENDAMMER MEISJE.
Gemerkt.
H. 54, b. 37 cM.

67 OP DEN UITKIJK; angstige visschersvrouwen op het duin, na stormweêr.

Voluit gemerkt.

H. 33, b. 49.5 cM.

68 MOLENS IN DEN POLDER.

Voluit gemerkt en gedateerd: *1898*.

H. 40, b. 68 cM.

69 „AAN DEN DIJK"; drie oude zeerobben neergehurkt bij de haven.

Voluit gemerkt en gedateerd: *1902*.

H. 49, b. 66 cM.

70 OUDE HATTEMER.

Voluit gemerkt.

H. 61, b. 22 cM.

71 BLOND KINDERKOPJE.

Gemerkt.

H. 41, b. 27 cM.

Zie de afbeelding.

72 OUDE VISSCHER AAN HET ROER.

Voluit gemerkt en gedateerd: *1901*.

H. 48.5, b. 66 cM.

Zie de afbeelding.

73 GEZICHT IN DE VISSCHERSHAVEN TE MARKEN BIJ OPKOMEND STORMWEÊR.

Voluit gemerkt en gedateerd: *1899*.

H. 66, b. 97 cM.

74 DE POP.

Voluit gemerkt.

H. 49.5, b. 32.5 cM.

Zie de afbeelding.

75 MOEDER MET KIND.

Voluit gemerkt en gedateerd: *1900*.

H. 54, b. 36 cM.

76 KINDERKOPJE; VELUWSCH MEISJE.

Voluit gemerkt met toevoeging: *Veluwe*.

II. 27, b. 23 cM.

Zie de afbeelding.

77 VISSCHER'S THUISKOMST.

Voluit gemerkt.

H. 63.5, b. 45.5 cM.

78 DE OUDE LOODS.

Voluit gemerkt.

H. 02, b. 67.5 cM.

Zie de afbeelding.

79 HET RUSTUUR VAN DEN SCHIPPER.

Voluit gemerkt.

H. 31, b. 55.5 cM.

80 HATTEMSCH MEISJE.

Voluit gemerkt en gedateerd: *'o.*

H. 66, b. 45 cM.

Zie de afbeelding.

81 „MEIZOENTJE".

Voluit gemerkt en gedateerd: *1900.*

H. 36.5, b 27 cM.

82 OUDE VRIENDEN.

Voluit gemerkt.

H. 32, b. 49 cM.

Zie de afbeelding.

83 DRIE BOERENMEISJES IN HET KOREN.

Voluit gemerkt en gedateerd: *1900.*

H. 66, b. 49 cM.

84 VISSCHERSPRAATJE.

Voluit gemerkt en gedateerd *'03.*

H. 50.5, b. 68.5 cM.

Zie de afbeelding.

85 REGENDAG; twee visschers aan de haven bij regenweêr.
Voluit gemerkt.
H. 55.5, b. 38 cM.

86 DORPSPHILOSOFEN.
Voluit gemerkt en gedateerd: *1899*.
H. 112, b. 70 cM.

87 GEZICHT LANGS DEN TIBER TE ROME.
Gemerkt en gedateerd: *Rome '88*.
H. 36, b. 78 cM.

88 OUDE BEUK; BOSCHGEZICHT.
Gemerkt en gedateerd: *'97*
H. 36, b. 51 cM.

89 BLOEIENDE KASTANJEBOOM.
Voluit gemerkt en gedateerd: *'98*.
H. 49, b. 58.5 cM.

AQUARELLEN

---

90 MARKER VISSCHER AAN DE HAVEN.

Gemerkt.

H. 53, b. 37 cM.

91 GEZICHT OP DE WAAG TE MONNIKENDAM.

Gemerkt.

H. 37.5, b. 54.5 cM.

92 LENTE; twee boerenmeisjes in de zon.

Voluit gemerkt en gedateerd: *1900*.

H. 68.5, b. 51 cM.

93 ZOMERAVONDWANDELING.

Aan de achterzijde een gemerkt havengezicht te Marken.

H. 37, b. 54.5 cM.

94 OUDE HATTEMSCHE BOER.

Gemerkt en gedateerd: *'99.*

H. 51.5, b. 36 cM.

95 VARKENS OP HET BOERENERF.

Gemerkt.

H. 18, b. 30 cM.

96 GEZICHT OP NEURENBERG.

Gemerkt *R.*

H. 33, b. 50 cM.

97 MEISJES BLOEMEN PLUKKEND IN DE WEI.

Voluit gemerkt en gedateerd: *5. 1903.*

H. 36, b. 50.5 cM.

98 DRIE KINDEREN MET EEN POP.

Voluit gemerkt.

H. 67, b. 49 cM.

99 VOLENDAMMER PAARTJE.

Gemerkt, met toevoeging: *Volendam.*

H. 55, b. 37.5 cM.

100 KERKTIJD TE NUNSPEET.

Voluit gemerkt.

H. 50, b. 32 cM.

101 AAN HET ROER.
Voluit gemerkt.
H. 33, b. 50 cM.

102 AVONDGEBED.
Gemerkt.
H. 49, b. 32 cM.

103 GRACHTJE MET OPHAALBRUG.
Gemerkt.
H. 20, b. 35.5 cM.

104 LANDHEKJE.
Gemerkt: *R.*
H. 25.5, b. 35.5 cM.

105 MEI; meisje breiend in het land.
Gemerkt.
H. 50.5, b. 33.5 cM.

106 VOLENDAMMER BRUIDJE.
Gemerkt: *R.*
H. 50, b. 32 cM.

107 MARKER FAMILIE OP DE WANDELING. (Studie voor de drievoudige versiering in den Koninklijken Trein).
Gemerkt: *R.*
H. 50, b. 33 cM.

108 MINEMEU DE SPROKKELAARSTER.

Gemerkt.

H. 50, b. 34 cM.

109 OUDE JAN.

Voluit gemerkt.

H. 50, b. 33 cM.

110 TWEE MELKSTERS; schets voor No. 26.

Gemerkt: *R.*

H. 50, b. 33 cM.

111 VISSCHERSPRAATJE OP DEN STEIGER.

Voluit gemerkt.

H. 50, b. 33 cM.

112 VISSCHERSHAVEN BIJ REGENWEÊR.

Voluit gemerkt.

H. 33, b. 50 cM.

113 GEZICHT ACHTER DE GROOTE KERK TE NIJMEGEN.

Gemerkt en gedateerd: *1894.*

Waterverfteekening. — H. 37, b. 50 cM.

114 DE BRIEF.

Voluit gemerkt.

H. 50.5, b. 33 cM.

115 MELKTIJD.

Gemerkt en gedateerd: *1896*.

H. 30.5, b. 65 cM.

116 MOEDER MET KIND ONDER DEN APPELBOOM.

Gemerkt.

H. 52, b. 34.5 cM.

117 BRUGGETJES TE MONNIKENDAM.

Gemerkt.

H. 37, b. 48 cM.

118 DE EERSTE KLEURLES.

Gemerkt.

H. 25.5, b. 35 cM.

119 KANAAL TE VENETIË.

Voluit gemerkt en gedateerd: *1888*.

H. 37, b. 48 cM.

120 CYPRESSENTUIN TE VERONA.

Gemerkt.

H. 50, b. 33 cM.

121 GOEDE VRIJDAG TE ROME.

Gemerkt met bijvoeging: *Roma*.

H. 36, b. 56 cM.

122—185 ONDER DEZE NUMMERS ZULLEN AFZONDERLIJK VERKOCHT WORDEN **64** WATERVERFTEEKENINGEN EN SCHETSEN: STADSGEZICHTEN IN VOLENDAM, MARKEN EN ZEELAND; LANDSCHAPPEN; FIGUURSTUDIES; REISHERINNERINGEN; ENZ. ENZ.

De veilingdirectie behoudt zich het recht voor eenige bladen bijeen te verkoopen.

PLANCHES

9

33

ATELIER - PAUL RINK.
VEILING 30 OCTOBER 1906.
DIR. FREDERIK MULLER & C°.

ATELIER - PAUL RINK.
VEILING 30 OCTOBER 1906.
DIR. FREDERIK MULLER & C°.

12

36

15

ATELIER - PAUL RINK.
VEILING 30 OCTOBER 1906.
DIR. FREDRRIK MULLER & C⁰.

ATELIER - PAUL RINK.
VEILING 30 OCTOBER 1906.
DIR. FREDERIK MULLER & C°.

21

30

ATELIER - PAUL RINK.
VEILING 30 OCTOBER 1906.
DIR. FREDERIK MULLER & C^O.

ATELIER - PAUL RINK.
VEILING 30 OCTOBER 1906.
DIR. FREDERIK MULLER & C^0.

65

ATELIER • PAUL RINK.
VEILING 30 OCTOBER 1906.
DIR. FREDERIK MULLER & C°.

71

ATELIER · PAUL RINK.
VEILING 30 OCTOBER 1906.
DIR. FREDERIK MULLER & C°.

72

ATELIER - PAUL RINK.
VEILING 30 OCTOBER 1906.
DIR. FREDERIK MULLER & C⁰.

74

76

ATELIER - PAUL RINK.
VEILING 30 OCTOBER 1906.
DIR. FREDERIK MULLER & C°.

78

ATELIER - PAUL RINK.
VEILING 30 OCTOBER 1906.
DIR. FREDERIK MULLER & C°.

80

ATELIER • PAUL RINK.
VEILING 30 OCTOBER 1906.
DIR. FREDERIK MULLER & C°.

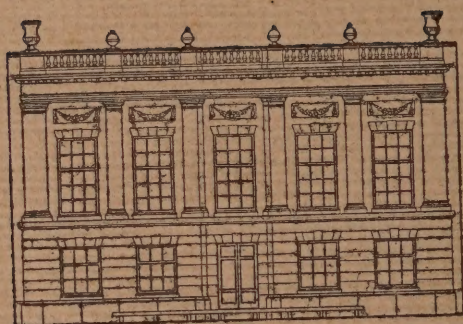

82

84

ATELIER · PAUL RINK.
VEILING 30 OCTOBER 1906.
DIR. FREDERIK MULLER & C⁰.

VEILINGZALEN — FREDERIK MULLER & Co.

Typ. Amst. Boek- en Steendrukkerij, v/h Ellerman, Harms & Co.
Reproducties door Roeloffzen, Hübner & Van Santen.